

AE-114

April-2019

B.A., Sem.-II

EC-II (112) : Economics (Introduction to Economics-02) (New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નોના ગુણાંક દર્શાવે છે.

1. (A) માંગ એટલે શું ? માંગનાં નિયમની સમજૂતી આપો. 14

અથવા

માંગની સમજૂતી આપો. માંગના નિર્ણાયક પરિબલોની ચર્ચા કરો.

(B) નીચેનાં બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નોનાં યોગ્ય ઉત્તર આપો : 4

(1) માંગરેખાનો ઢાળ ઋણ હોય છે. (સાચું, ખોટું)

(2) કિંમત ફેરફારને લીધે માંગમાં જે ફેરફાર થાય છે તેને _____ કહેવાય છે.

(કિંમત-અસર, આવક-અસર, અવેજી અસર)

(3) ગિફ્ટ વસ્તુ માંગનાં નિયમનું ઉલ્લંઘન કરે છે. (સાચું, ખોટું)

(4) માંગનો નિયમ કેવો છે ? (શરતી, કાલ્પનિક, નૈતિક)

2. (A) પુરવઠાનો અર્થ આપી, પુરવઠાના નિયમની સમજૂતી ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. 14

અથવા

પુરવઠામાં વિસ્તરણ – સંકોચન અને પુરવઠામાં વધારો-ઘટાડો આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

(B) નીચેનાં બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નોનાં યોગ્ય ઉત્તર આપો : 4

(1) પુરવઠા રેખા _____ ઢાળ ધરાવે છે. (ધન, ઋણ, ક્ષિતિજને સમાંતર)

(2) જો અન્ય પરિબલો સ્થિર હોય તો કિંમત વધતાં પુરવઠો _____ છે. (વધે, ઘટે)

(3) જો પુરવઠા રેખા જમણી બાજુ ખસે, તો તે પુરવઠામાં થયેલો વધારો દર્શાવે છે. (સાચું, ખોટું)

(4) કિંમત અને પુરવઠા વચ્ચે કેવો સંબંધ છે ? (સીધો, વ્યસ્ત, શૂન્ય)

3. (A) બજારનો અર્થ સમજાવી, બજારનાં લક્ષણો વર્ણવો. 14
- અથવા**
- બજારની વ્યાખ્યા આપી, બજારનાં કાર્યોની ચર્ચા કરો.
- (B) નીચેનાં બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નોનાં યોગ્ય ઉત્તર આપો : 3
- (1) અર્થશાસ્ત્રમાં બજારને કોની સાથે સંબંધ નથી ? (સ્થળ, સમય, કિંમત)
- (2) છૂટક બજાર અને જથ્થાબંધ બજારનું વર્ગીકરણ વેચાણનાં જથ્થાની રીતે કરાયું છે. (સાચું, ખોટું)
- (3) વસ્તુની કઈ બાબત અંગે ગ્રાહકો અને વેપારીઓ સંમત થાય તો જ સોદા થાય છે ? (કિંમત, ગુણવત્તા, ઉપયોગીતા તુષ્ટિગુણ)
4. (A) નાણું એટલે શું ? નાણાનાં મુખ્ય કાર્યોની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા**
- નાણાંનો ઉદભવ અને નાણાંનો વિકાસ જણાવો.
- (B) નીચેનાં બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નોનાં યોગ્ય ઉત્તર આપો : 3
- (1) “જે નાણાનું કાર્ય બજાવે છે. તે નાણું છે.” – નાણાંની આ વ્યાખ્યા કયા અર્થશાસ્ત્રીની છે ? (પ્રો. સિડવિક, પ્રો. કાઉથર, પ્રો. માર્શલ)
- (2) ભાવસપાટી અને નાણાંના મૂલ્ય વચ્ચે વ્યસ્ત સંબંધ છે. (સાચું, ખોટું)
- (3) બેંક નાણાને _____ પણ કહેવાય. (શાખી નાણું, કાયદામાન્ય નાણું)

Seat No. : _____

AE-114

April-2019

B.A., Sem.-II

EC-II (112) : Economics (Introduction to Economics-02) (New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Figures on the right side indicate marks of the questions.

1. (A) What is demand ? Explain the law of demand. 14

OR

Give meaning of demand. Discuss determinants of demand.

- (B) Multiple Choice Questions : 4

- (1) The slope of demand curve is negative. (True, False)
- (2) Change in demand due to change in the price of a commodity is called _____ . (Price effect, Income effect, Substitution effect)
- (3) Giffin commodity violates the law of demand. (True, False)
- (4) How is the nature of law of demand ? (conditional, hypothetical, moral)

2. (A) Give meaning of supply. Explain the law of supply with the help of example. 14

OR

Explain with illustration the expansion – contraction and increase-decrease of supply.

- (B) Multiple Choice Questions : 4

- (1) The slope of supply curve is _____. (positive, negative, parallel to X-axis)
- (2) Other factors remaining constant, increase in price leads to _____ in supply. (increase, decrease)
- (3) If supply curve shifts to the right, it shows increase in supply. (True, False)
- (4) How is the relation between the price of a commodity and the supply of it ? (Direct, Inverse, Zero)

3. (A) Explain meaning of market. Describe the characteristics of market. **14**

OR

Give definition of market and discuss the functions of market.

- (B) Multiple Choice Questions : **3**

- (1) Market as understood in Economics, is not related to _____.
(place, time, price)
- (2) The classification of market into retail market and wholesale market is done in the context of quantity. (True, False)
- (3) Transaction takes place only when the consumers and traders agree to a _____.
(price, quality, utility usefulness)

4. (A) What is money ? Discuss main functions of money. **14**

OR

How does money come into existence ? Trace the evolution of money.

- (B) Multiple Choice Questions : **3**

- (1) "Money is what money does." – this definition of money is given by _____.
(Prof. Sidwick, Prof. Crowther, Prof. Marshall)
- (2) The relation between price level and value of money is inverse.
(True, False)
- (3) Bank money is also known as _____. (credit money, legal tender currency)
- _____

AE-114

April-2019

B.A., Sem.-II

EC-II (112) : Economics (Indian Economy-02) (Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નોના ગુણાંક દર્શાવે છે.

1. (A) ભારતમાં ઊંચા વસ્તીવૃદ્ધિનાં દર માટેનાં કારણોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
સમજાવો : (ગમે તે બે)
(1) ભારતમાં બાળમરણ દર
(2) ભારતમાં સાક્ષરતા દર
(3) ભારતમાં વસ્તીની ગીચતા
- (B) નીચેનાં બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નોનાં યોગ્ય ઉત્તર આપો : 4
(1) ભારતમાં 2011નાં વર્ષમાં જન્મદર _____ હતો. (20.9, 30.9, 40.9)
(2) 2001ની વસ્તીગણતરીની દૃષ્ટિએ ભારત વિશ્વમાં બીજા નંબરનું સ્થાન ધરાવે છે.
(સાચું, ખોટું)
(3) ભારતીય સમાજમાં પુત્રપ્રાપ્તિની ઝંખના તીવ્ર હોય છે. (સાચું, ખોટું)
(4) 2011માં ભારતમાં સાક્ષરતા ધરાવતી વસ્તી ટકા હતી. (74.04%, 84.04%, 94.04%)
2. (A) “ભારત વિકાસમાન રાષ્ટ્ર છે.” – ચર્ચા કરો. 14
અથવા
(i) ભારતમાં આવકની અસમાનતાનાં કારણો સમજાવો.
(ii) ભારતમાં બેકારીનાં કારણો આપો અને બેકારી દૂર કરવાનાં ઉપાયો ચર્ચો.
- (B) નીચેનાં બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નોનાં યોગ્ય ઉત્તર આપો : 4
(1) અલ્પવિકસિત દેશોને ત્રીજા વિશ્વનાં દેશો કહેવામાં આવે છે. (સાચું, ખોટું)
(2) કુગાવાનો અર્થ ભાવોમાં મક્કમપણે થતો સાર્વત્રિક સતત વધારો છે. (સાચું, ખોટું)
(3) ભારતમાં ખાનગી ઈજારાને નિયંત્રિત કરવા _____ કાયદો લાદવામાં આવ્યો હતો.
(MRTP, IIM, IIT)
(4) અર્થશાસ્ત્રમાં બેકારી એટલે _____ બેકારી. (અનૈચ્છિક, સ્વૈચ્છિક, અર્ધબેકારી)

3. (A) ભારતમાં આયોજનકાળ દરમ્યાન ખેતી, ઉદ્યોગ અને સેવાક્ષેત્રનો રોજગારીમાં ફાળો ચર્ચો. 14

અથવા

ભારતમાં 1991 પછીની આર્થિક નીતિની ચર્ચા કરો.

(B) નીચેનાં બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નોનાં યોગ્ય ઉત્તર આપો : 3

- (1) ભારતનાં આર્થિક સુધારાનાં _____ ઘટકો છે. (ત્રણ, ચાર, પાંચ)
- (2) 1991ની ઔદ્યોગિક નીતિમાં ખાનગીક્ષેત્રનાં વિકાસ માટે સરકારે કઈ નીતિ અપનાવી છે ?
(ઉદ્ધારીકરણની નીતિ, વૈશ્વિકીકરણ નીતિ, સરકારીકરણની નીતિ)
- (3) દ્વિતીય ક્ષેત્રમાં મેન્યુફેક્ચરિંગ ક્ષેત્રનો સમાવેશ થાય છે. (સાચું, ખોટું)

4. (A) ભારતમાં હરિયાણી ક્રાંતિનાં લાભો અને ગેરલાભો જણાવો. 14

અથવા

ભારતમાં ખેતીક્ષેત્રે નીચી ખેત ઉત્પાદકતાનાં કારણો જણાવી, ખેતઉત્પાદકતા વધારવાનાં ઉપાયો જણાવો.

(B) નીચેનાં બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નોનાં યોગ્ય ઉત્તર આપો : 3

- (1) હરિયાણી ક્રાંતિનાં પ્રણેતા કોણ હતા ? (ડો. એડમન ફ્લોરેસ, પ્રો. કેઈન્સ, પ્રો. માર્શલ)
- (2) ભારતમાં આયોજન સમય દરમિયાન _____ પાકમાં હેક્ટર દીઠ ઉત્પાદકતા સૌથી વધુ છે.
(ડાંગર, મકાઈ, ઘઉં)
- (3) ભારતમાં કૃષિપાકમાં અનાજ અને રોકડિયા પાક એમ મુખ્ય બે સ્વરૂપ છે. (સાચું, ખોટું)

Seat No. : _____

AE-114

April-2019

B.A., Sem.-II

**EC-II (112) : Economics
(Indian Economy-02)
(Old)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Figures on the right side indicate marks of the questions.

1. (A) Discuss the causes of high rate of growth of population in India. **14**

OR

Explain : (any **two**)

- (1) Infant mortality rate in India.
- (2) Literacy rate in India.
- (3) Density of Population in India.

(B) Multiple Choice Questions : **4**

- (1) In the year 2011, the birth rate was _____ in India. (20.9, 30.9, 40.9)
- (2) India stands second in the World with reference to population census of 2001. (True, False)
- (3) In India, people strongly desire to have a son. (True, False)
- (4) In 2011, literacy rate in India was _____. (74.04%, 84.04%, 94.04%)

2. (A) "India as a Developing Economy." – Discuss. **14**

OR

- (1) Explain the causes of income inequality in India.
- (2) Give the causes of unemployment in India and discuss the measures under taken to remove the unemployment.

(B) Multiple Choice Questions : **4**

- (1) Under developed countries are considered third World countries. (True, False)
- (2) Inflation means consistent rise in prices of all commodities. (True, False)
- (3) Which law is in the place of control private monopoly in India ? (MRTP Act, IIM Act, IIT Act)
- (4) Unemployment in India means _____ unemployment. (voluntary, involuntary, disguised)

3. (A) Describe the shares of Agriculture, Industry and Service Sectors in generating employment in India during the planning period. 14

OR

Discuss the economic policy in India after 1991.

- (B) Multiple Choice Questions : 3

(1) There are _____ components of economic reforms. (three, four, five)

(2) Which policy has been adopted for the growth of private sector in the Industrial policy of 1991 ?

(Liberalization, Globalization, Governmentalisation)

(3) Manufacturing sector is included in secondary sector. (True, False)

4. (A) Discuss the advantages and disadvantages of “Green-Revolution”. 14

OR

Give the causes of low productivity in Indian agriculture and explain measures to improve productivity in Indian agriculture.

- (B) Multiple Choice Questions : 3

(1) Who was the promoter of Green Revolution ?

(Dr. Edmand Florence, Prof. Keynes, Prof. Marshall)

(2) Per hectore productivity was highest in _____ crop during the period of economic planning. (rice, maize, wheat)

(3) There are two main types of Indian agricultural crops that are grains and cash crops. (True, False)

_____